

ΑΛΕΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἑορτασμός τῆς 40ῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς Ἰδρύσεως τοῦ Ἐσθίου Θεσσαλονίκης ἐγένετο εἰς τὰς 28 Μαΐου. Εἰς τὸ πρόγραμμα τὸν περιελάμβανε καὶ ὄμιλος τοῦ τέως διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος κ. Ἀλεξ. Κοζαντζή τῆς ὁποίας παραθέτομεν τὸ κείμενον.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου τοῦ Ἐσθίου Θεσσαλονίκης περὶ μετακλήσεώς μας ὡς ὄμιλου κατὰ τὸν ἑορτασμόν τῆς 40ῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς Ἰδρύσεως τοῦ ὀφείλεται εἰς τὸ διὰ κατὰ τὸν καταρισμόν τοῦ προγράμματος τοῦ ἐκρίθη σκόπιμον νὰ περιληφθῆ καὶ ὄμιλος μὲ θέμα γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Ὑπὸ ποίας συνθήκας Ἰδρῆθαι τὸ Ἐσθίου τοῦτο πρὸ 40ετίας ὡς ἓνα φυτῶριον δημιουργίας καλλιτεχνῶν τῆς μουσικῆς καὶ διαμορφώσεως ἐνὸς μουσικοῦ περιβάλλοντος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βορείου Ἑλλάδος καὶ ποῖος διαγράφεται ὁ προορισμός τοῦ σήμερα, ὁπότε, μετὰ τὰς τόσας ζυμώσεις πρὸ ἐπικλοῦσαν τοὺς 2 μεγάλους πολέμους, ἡ διανοήσις καὶ ἡ τέχνη ἀποκτοῦν ὁμηγερέας καὶ πλέον προέχουσας θέσιν εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ὅλων τῶν ἔθνων. Εἰδικώτερον ἡ μουσικὴ ἄνθισεν ἐνὸς τόπου, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν ἀπὸ τὰς οὐσιώδεις ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς ἀνωτερότητος ἀλλὰ καὶ τῆς ζωτικότητος τοῦ λαοῦ τοῦ. Γιατὶ σημαίνει ταυτόχρονον ἀνθισθῆναι τοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ἀψευδέστερον τεκμήριον τῆς ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἑπίπεδα πραγματικῶν ἀνωτέρου ὄντος ἐπὶ στήν ἀχανῆ ὀρατὴν καὶ ἀόρατον ἔκτασιν τῆς δημιουργίας.

Γιὰ νὰ φθάσωμεν στὴν σημερινὴν ἀντίληψιν τοῦ τι ἐστὶ πολιτισμός, ἔπρεπε ἡ ἀνθρωπότης νὰ περάσῃ ἀπὸ διάφορα στάδια, ἔπρεπε σὲ διάφορος ἐποχὰς ἀνώτεροι ἐκπρόσωποι τῆς διανοήσεως νὰ ἀσκήσουν τὴν ἐπιρροήν τους, νὰ διδάξουν, νὰ κατευθύνουν, νὰ κατηχήσουν.

Ἡσαν οἱ πρόδρομοι.

Ἡ Χριστιανισμός μὲ τὸ βασικὸ του ἔμβλημα «ὁ σὺ μοσεῖς ἑτέρω μὴ ποιήσης» μὰς ἔδωσε πλήρη τὴν ἔνοιαν τοῦ τι θὰ πῆ πολιτισμός, κατὰρῆμις ἐθνοϊτικῶν προλήψεων, ἀλληλεγγύη καὶ συνεργασία γιὰ τὴν ἀληθινὴν πρόδοσιν καὶ εὐμεγερῆ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ σπόρος εἶχε ριφθῆ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἐπικρατήσεως θέλουν νὰ βλέπουν τὰ καθεστῶτα τῶν τῆς βίας ἐπιτιροφόμενα ἀπὸ τὸν ἀντικατοπτρισμόν πολιτισμοῦ τῆς δικῆς τῶν ἀντιλήψεως. Ἡ μέθρη ποῦ τοὺς προκαλεῖ τὸ ἄφθονον χυσιμόν ἀνθρωπίνου αἵματος θέλει τὴν συνέχειά της στὴν ἐντροφήν ποῦ τοὺς δίνει τὸ νὰ ψάχνουν κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς τὸν ἢ μάλλον τὰς ὥρας τῆς ἀνάγας τῶν νὰ ἀπασχολοῦνται μὲ καμμιὰ ὥρα τῆς τέχνης.

Ἡ Νέρων ἐνησημένιοι νὰ βλέπῃ τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ἔναν μὲγάλον ποιητῆ, ἔναν δραματικῶν τοῦ ὄρατου. Καὶ ἀφοῦ καλεῖ τὴν Ρώμην γιὰ νὰ ἀποθαυμάσῃ τῆς μο-

ναδικῆς σὲ ἀνταυγείας ἀποχωρώσις τοῦ ὀλοκαυτώματος, τραγουδαίε πάνω σὲ δικὰ του ποιήματα, φιλοδοξεῖ μάλιστα μίαν πρωτότυπη γιὰ τὴν ἐποχὴ του καλλιτεχνικὴν τουρνέ στὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα τῆς τέχνης γιὰ νὰ δῆρῃ τὰς δάφνας τοῦ ἐμπνευσμένου ποιητοῦ μπροστὰ σὲ ἓνα κοινὸν τῆς ἀνώτερης αἰσθητικῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Ἡ Ἡρόδης μεθυσμένος ἀπὸ τὴν ἀφθαστὴ γοητεία τοῦ χοροῦ τῆς Σαλώμης δὲν διατάζει νὰ διατάξῃ τὸν ἀποκεφαλισμόν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ποῦ δὲν τὸν θεωροῦσε παρὰ ἓνα κέντρισμα τῆς γοήσεως γιὰ νὰ ἐξακολουθῆσῃ ἀκόμα πῶς παράφορα τὸν ὀργαστικὸν χορὸν τῆς.

Καὶ δὲν θὰ πιστεύσωμεν ὅτι μόλις 70 περίπου χρόνια πρὶν φθάσωμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Φιλελευθερισμοῦ καὶ τῆς καθ' ὅλα δημοκρατικῆς συμμετοχῆς τῶν βασιλέων μας εἰς τὸν ὅλον κοινωνικὸν καὶ ἔθνικὸν μας βίον, ἡ νοστορπία καὶ αὐτὸν τῶν ἐσπεμιμένων ἦτο τὸ πῶς νὰ ἐπιβάλλονται μὲ τις πῶ ἀπίστευτες ἐκδηλώσεις τῆς ὤψης βίας.

Πόσες φορὲς δὲν θυμοῦμαι τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνο τοῦ Τσαρού Ἀλεξάνδρου τοῦ 3ου ποῦ σὲ μίαν παραμεθόριον συνάντησίν του μὲ τὸ Φραγκίσκο Ἰωσήφ τῆς Αὐστρίας ἀφοῦ εἶπαν πολλά, θέλωσι γιὰ νὰ τὸν κἀν ἐντόσωσι, νὰ τοῦ δείξῃ τὴν ἀνωτερότητα τῆς στρατιωτικῆς μηχανῆς του. Ἐφώνησε ἔναν ἀπὸ τοὺς Κοζάκους του, τοῦ ἔδειξε ἓνα παρακείμενον βράβηρον ποῦ τὸν διάταξε: — Πέσε μέσα! Καὶ ὅταν ὁ Κοζάκος μετὰ μίαν κανονικώτατη μεταβολὴ ἐρρίφθηκε στὸ κενόν, ὁ Ἀλεξάνδρος εἶπε στὸν Φραγκίσκο: — Ἐχετε εἰς τέτοιον πειθαρχικὸν στρατὸ! — Ἐποῦχως ὄχι, τοῦ ἀπάντησε ὁ Φραγκίσκος. Μετὰ τὴν ἀπορροδοκτικὴ αὐτὴ ἀπάντησιν, λέγουσιν ὅτι ὁ Τσαρὸς βλέπων πῶς δὲν μπόρεσε νὰ τὸν καταπλήξῃ, ἔστρεψε ἀλλοῦ τὴν κοῦβέντα, σὲ κατὰ πῶ αἰσθητικῶν. Καὶ τὸ πῶ πρόχρηρον τέτοιον θέμα ἦταν ἡ ἀνωτερότητα τῆς τέχνης τοῦ μπαλέτου τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὀπερας τῆς Πετροῦπόλεως ποῦ ἦταν πραγματικὰ ἓνα χάριμα ἦθη κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνην. Θὰ ἔπρεπε ὁ ὕψηλός ἐσπεμιμένος νὰ ἱβῆ τὸ θέαμα αὐτὸ κατὰ τὴν πρώτη του φιλικὴ ἐπίσκεψίν στὴ Ρωσία.

Μὲ τέτοιον νοστορπία οἱ μεγάλοι στρατοκράτορες ἀφοῦ χύσαν πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀτομικῆς τῶν ματαιοδοξίας ποσομοῦς αἰμάτων, βγαίνουν σὲ τέλος οἱ προτέκτορες τῆς διανοήσεως καὶ τῆς τέχνης καὶ μὰς λέγουν πῶς θέλουν νὰ ἐπιβληθῶν στρατιωτικὰ γιὰ νὰ ἐφαρμοῦσων ἀπερίσπαστοι ἓνα μὲγάλον ἐκπολιτιστικὸν τοῦς πρόγραμμα γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Μέσα στὰ ὅλλα τὸν ἔμβλημα τῆς ἐχομε καὶ τὸν πῆρφομο ἔπεινον τοῦ «εὐγεμισμοῦ» ἐν ὀνόματι τοῦ ὀποῖου μίαν ὄμας ἐξημμένων κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ὄρπαξεν ἀπὸ τὸν Ὀἶκο Μπρατίκοφ τῆς Λειψίας ὅλα τὰ στόκων ἔργων ἐνὸς μὲγάλου συνθέτου καὶ ἀνωτέρου ἀν-

θρώπου σάν τόν Μέντελσον, μόνον και μόνον γιατί ήταν Ἰσραηλιτικῆς καταγωγῆς και τὰ ἔκαυσε στήν μεγάλη πλατεία τῆς πόλεως. Αὐτά εἶναι τὰ ἐπακόλουθα τῶν πολέμων και τῶν φανατισμῶν. Βρέθηκαν στόν αὐθα ναῖ μὲν ἄνθρωποι ἀνήκοντες βέβαια σὸν περιθώριον τῆς κοινωνίας ἐνὸς μεγάλου και τόσο ἀνωτέρου ἐ πολιτισμῶν κράτους νὰ μᾶς δείξουν πόσον εἶναι ψυχικά κατώτεροι και ἀπὸ τοὺς Ἄραβες τοῦ 7ου αἰῶνος, γιατί τουλάχιστον καιόντες τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας λόγῳ ἑλλείψεως καυσίμου ἔληξ, δὴν ἦσαν εἰς θέαν νὰ ξέφυγον τὴν ἰσταν τὰ χειρόγραφα τοῦ Πλάτωνος ἢ τοῦ Σοφοκλέους ποὺ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴν κουζίνα στρατοῦ και ἀμάχου πληθυσμοῦ.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀπασιοδοξοῦμεν.

Στὸν αἰῶνα μᾶς, ἔχουν πὰ ριζώσει σὲ κάθε προηγμένη κοινωνία και αἰσθημάτων ψυχικῆς ἀνωτερότητας.

Τὶ δὲν μᾶς λέει ἡ συγκινητικὴ ἱστορία τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐκεῖνου μικροβιολογοῦ ποὺ ἔκαμε στὸν ἑαυτὸν τοῦ μίαν ἔνεσι ὄρρο ἀπὸ τὴν ὁποία ἤξερε ὅτι ἀσφαλὸς θὰ πᾶσιαι σὲ 110 μέρες ἀπλάς και μόνον γιὰ νὰ μτροπῆ κατά τὴν διάρκεια τῆς διεισθύσεως τοῦ μικροβίου στὸν ὄργανισμό του νὰ ἀναλύσῃ ἐπισημονικὰ τὰ παρατηρούμενα συμπτώματα κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς μολύνσεως του και νὰ παρήσῃ στὴν ἐπιστήμην νέα στοιχεία διὰ τὴν καταπολέμησίν της. Ἐὰν ὄπῃχαν πολλοὶ τέτοιοι ἀλτρουῖστοι δὲν θὰ ἐγύριζε μὲ τὸ φανάρι ἀναμμένο μέρα μεσημέρι ἕνας Διόνειος λέγοντας «σὺντροπον ζητῶ». Καὶ ποῖός ἦταν ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζητοῦσε; Βέβαια ἂν ὄχι ἕνας τόσο ἀνώτερος σάν αὐτὸν τὸν μικροβιολόγο, πάντως κανένας ἀπὸ τοὺς τόσοσ ποὺ ἀνεβάζουν τὸ ἀνθρώπινο γένος εἰς τὸ κάτ' εἰκόνα και ὁμοίωσι ποὺ διεκρήρυεν ὁ Θεάνθρωπος, ὁ πῶς π.χ. πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἔθνικοὺς μὲ ἐπυρῆτας ποὺ ζοῦσαν τὸν λιτότερον βίον γιὰ νὰ φθάσουν νὰ θεμελιώσουν ἔργα, γιὰ τὰ ὁποία θὰ τοὺς εὐλογοῦν γενεὲς γενεῶν.

Καὶ θὰ θέλαμε βέβαια ὄλοι νὰ ἰδοῦμε πικνοῦμενο τὸν ἀριμὸ τέτοιων και ἄλλων ἀποστολῶν τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ πὸς ἀλλῶως θὰ τὸ πετόχουμε παρά δι' εἰδικῆς και σουσηματικῆς μορφώσεως τῶν ἀτόμων ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Ἐχεῖ ἤδη συχνὰ γίνεαι λόγος περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὰ προγράμματα τῆς ἐκπαίδεῦσεως και τοῦ ἀσθητικῆς Κανωνικῆς ἀγωγῆς, τῆς Ἄγωγῆς τοῦ πολίτου, ποὺ χρειάζεται βέβαια πολλὴν μελέτην ἀπὸ εἰδικούς και νὰ συστηματοποιηθῇ ἡ διδασκαλία του και νὰ γίνῃ ἀποτελεσματικῇ.

Παράλληλα πρὸς μιά τέτοια εἰδικὴ μὸρφωσι, ἡ ὄσον τὸ δυνατόν ἐρύτερα διάδοσις τῆς μουσικῆς θὰ ἀποτέλοσε τὸν πὸ πειστικὸ ἀπόστολο τῆς ἀγωγῆς τῶν ἀτόμων.

Ἡ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ εἶναι πλασμένη ἀπὸ τὸν δημιουργὸ νὰ γίνῃ ἕνας δέκτης τῆς Ἀρμονίας ποὺ ὑπάρχει μέσα στὴ μουσικὴ ἐφ' ὄσον εἶναι διάχυτη σὲ ὀλόκληρη τὴ φύση. Ἡ ἀληθινὴ μουσικὴ καιοῖ ἀποτελεῖ μιά γλώσσα χωρὶς λέξεις εἶναι προορισμένη νὰ γίνῃ ἕνα παγκόσμιο ἐοαγγέλιο ποὺ κατηχεῖ, ποὺ κάνει ὄλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ αισθάνωνται τὴν εὐδοκίαν ποὺ μᾶς δίνει ἡ γαλήνη, ἡ καλοσύνη και ἡ συγκέντρωσις τοῦ ἀνθρώπου στὴ δουλειά του, στὴ δημιουργία του μὲ ἕνα κόριο ἐμβλημα στὸν τρόπο τῆς διαβιώσεώς του πὸς νὰ μὴ βλάπτῃ, νὰ μὴ στετοχωρῆ, νὰ μὴ ἐπιβουλεύου, πόσο μᾶλλον νὰ μὴ ἐκμεταλλεῖται τὸν πλησίον του.

Τέτοια εἶναι τὰ αἰσθηματα ποὺ καλλιερῶνται βαθμιαίως στὴν ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀκούει συχνὰ τὰ κήρυγματα τῆς φιλαλληλίας και τῆς ἀγάπης ποὺ μᾶς στέλνει ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς καρδίας του ἕνας Μπαχ, ἕνας Μπετόβερ, ἢ ἕνας Σοπὲν, ὁ ἀληθινὸς αὐτοῖ ἀπόστολοι τοῦ εὐγενισμοῦ ποὺ τὸν ἤθελαν κοινὸ κτήμα, ποὺ τὸν ἤθελαν νὰ μαπνῆ βαθεῖα στὴν ψυχῇ ὄλων τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ τέτοιοι κήρυκες, τέτοιοι ἀπόστολοι δὲν ἐπιτυγχάνουν πολὺ περισσότερο ἠθοπλαστικὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ τίς πὸ πειστικὲς ὁμίλει ἀπὸ πολλὰ συγγράμματα ποὺ μιλῶσι γιὰ τὴν ἐξόφωσι γιὰ τὸν ἐξευγενισμό τοῦ ἀνθρώπου; Ὅταν γβγαίνει κανεὶς ἀπὸ μιά αἰθουσα συναυλιῶν ὄπου μεγάλα ἔργα ἐρμηνεύονται ἀπὸ ἀνώτερης πνοῆς ἐκτελεστὰς δὲν αισθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀνεαωμένο; δὲν αἰρεται ὑπὲρ τὰ ἐγκόσμια, τὰ μικροσφύμερα ποὺ συνήθως ἀποτελοῦν τὸ κίνητρον κάθε σκέψεως, κάθε ἐνεργείας τῶν περισσοτέρων, τῶν ὁμάδων, τῶν ἔθνητων και ποὺ στὸ τέλος τῆς σπρώχνουν τὴν μὲν κατὰ τὸν δὲ γιὰ νὰ βροῦν τὸ δίκιο του διὰ τῶν ὄλων, διὰ τῆς βίας.

Πόσο μεγάλῃ πλάνῃ!

Κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος βλέπομεν πολλοὺς σκληροὺς πολέμους τῶν μὲν κατὰ τὸν δὲ. Ἐπικράτησιν τοῦ ἕνος ὄστερα ἀπὸ τὸ χροῖμο ποταμῶν αἰμάτων. Γιὰ πόσον καιρὸ; Γιὰ 10, 20 ἢ και περισσότερο χρόνια. Ὑπάρχουν ὄπως ἔξομοι νικητρια ἔθνητες ποὺ ἐτρομοκράτησαν ὀλόκληρον τὴν οἰκουμένην και ἀργότερον ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Τὶ ἀπέμεινε ἀπὸ τὴν ἐπῆρμένην ὄφρυν τῆς Καρχηδόνας τοῦ Ἀννίβα; Μόλις ἔξομο πὸς ἦταν κάπου ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν Τόνδα. Τὶ ἀπέμεινε ἀπὸ τὸ τρομερὸ κράτος τῶν Ρωμαίων; Μιά χιμαῖρα ποὺ ὄπῃ τὴν σκίαν τῆς ὄνειρέθη τὴν κομοκρατορίαν ἀπὸ πέρημος ἐκείνος πᾶτρων τοῦ φασισμού. Καὶ σήμερα ἔξομο ὄλοι πὸς κάθε πόλεμος εἶναι ὄσκοπος και ἀποτελεῖ μόνον μιά κατάρρα κατὰ τὸν πολιτισμὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐνας μόνον πόλεμος, ἕνας ἀκήρυκτος πόλεμος διαρκεῖ χωρὶς νὰ τὸ φανταζόμεθα χιλιετηρῆδες τώρα. Ὁ πόλεμος τῆς βίας, τοῦ ὄλισμο μὲ ἀντίπαλο τὴν διανοῆσι, τὴν τέχνην, τὴν ὄρωποποίησι τῆς ζωῆς, βλέπομε πανώρησι και ἀκατάβλητες τὴς βυναμείας τῶν δύο αὐτῶν παντοεινῶν ἀντιπάλων. Κλαγγὴ ὄλων και σπαθιῶν ἀπὸ τὴ μιά μεριά. Ἀνθῆσις τῆς πνευματικῆς δημιουργείας ἀπὸ τὴν ἄλληλ, ποὺ ντροπαλῇ και μὲ βῆμα σημειωτῶν καραδοκοῦσε πάντα σὲ ὄλα αὐτὰ τὰ χρόνια νὰ ἰδῇ κουρασμένους τοὺς πολεμιστὰς και λίγο κοιμισμένους ἐπὶ τὸν δαρφῶν τῶν γιὰ νὰ σηκῶσι κεφάλι.

Ἡ μεγάλῃ Ἑλληνικὴ δόξα τῆς κλασικῆς ἀρχαίότητος ἀνέλαμψε σὲ ἐποχὴ μιάς ἀφανστεφεῦς εἰρήνης κτηβῆσις μετὰ τὰ μεγαλοῦρηματα τοῦ Μαραθῶνος και τῆς Σαλαμῖνος, ποὺ τὸ μόνον λάθος τοῦ Περιβλέπου ἦτο ὅτι τὴν φανταζόταν αἰώνια. Ἐρχεται ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ἡ ἐκστρατεία τῶν μυρῶν, και ἡ φοτοβόλος ἐξόρμησις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ποὺ ἔσθῃσε μὲ τὸ θάνατό του. Ἀργότερα ἡ Ρωμαϊκὴ διὰ τῶν ὄλων κυριαρχία. Μόλις μορεῖ νὰ ἀναθάλλῃ τὸ ἀθάνατον Ἑλληνικὸν πνεῦμα κατὰ τίς μικρῆς ἀνάπαυτες τῆς πολεμικῆς κλαγγῆς, ὄποτε κατῶρθεμε μάλιστα νὰ ἐπιβάλλεται ἀκόμη πᾶς αὐτὰ τὰ ἔδῃθη τοῦ νικητοῦ. Κατὰ τὴν μακράν και σκετινῶν περὶοδον τοῦ Μεσαίω- νος και τῶν ὄλων φοβερῶν Ἀσιατῶν ἐπιδρομῶν περὶ τῆς τέχνης μὸλις μορεῖ νὰ κινήθῃ μὲ τοὺς ζηνητεμένους

τροβαδούρους. Δειλά ξεπροβάλλει τό Γρηγοριανόν ἄ-
σμα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας.

Καί ἔπρεπε μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κων)πόλεως καί τὴν ἐπακολούθησαν μετανάστευσι πλείωτων ἡμετέ-
ρων ὑπὸ τὸν ἐλευθερον οὐρανόν τῆς Ἰταλίας τὴν ἐπο-
χὴν τῆς Ἀναγεννήσεως νὰ ριθῆθ' οἰγά-οἰγά ὁ σπόρος
τῆς δημιουργίας τοῦ μελοδράματος. Σὲ μιὰ ἀτιμόφαι-
ρα γαλήνης βγαίνουν ὁ Μπόκ καὶ ὁ Χαίνδελ καὶ ἄρ-
γότερα ὁ μεγάλοι κλασσικοί. Ἐμῆθα πιά στὸν 18ον
καὶ 19ον αἰῶνα. Οἱ πόλεμοι δὲν εἶναι οὔτε μακροχρό-
νιοι οὔτε ἐξοντωτικοί. Σὲ ἕνα καθεστῶς μιᾶς διαμορ-
φομένης σὲ ἔθνολογικῆς γραμμῆς Εὐρώπης δὲν διαρ-
κοῦν πιά πολὺ καὶ δὲν ἔχει τόση σημασία ἂν μιὰ ἐβα-
φικὴ λωρίδα περνᾷ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν μὲν αὐτῶν δέ.

Ἡ τέχνη ἀναθάλπει. Καὶ αὐτὸς ὁ Μπετόβεν πού
βλέπει στὸν Ναπολέοντα τὸν ἐλευθερωτὴν, ἀρχικὰ τοῦ
ἀφιερώνει τὴν Ἡρωϊκὴ του Συμφωνία. Κατὰ τοὺς δύο
αὐτοὺς αἰῶνας ἐνῶ ὁ μεγάλοι ἀριστοτέχνης τῆς ζω-
γραφικῆς μᾶς κληροδοτοῦν ἀθάνατα ἀριστουργήματα,
ἐμπνευσμένοι διανοούμενοι ἔργα ποὺ ἀποτελοῦν νέα
εὐαγγέλια, συντελεῖται καὶ ἡ πιὸ ἔκπαυλη μουσικὴ δη-
μιουργία ποὺ κατὰ μὲνα μέρος πληρῶς τὰ προγράμμα-
τα τῶν συναυλιῶν ἢ τῶν λυρικῶν παραστάσεων ποὺ
ἀκούμε καὶ τώρα. Καὶ θὰ λέγαμε ὅτι στὸν τίτάνειο αὐ-
τὸν ἀγῶνα ἀφ' ἑνὸς τῆς βίας ἀφ' ἑτέρου τῆς διανοή-
σεως ἡ ἀληθινὴ ἐπικράτης τῆς δευτέρας θὰ ἦταν γε-
γονός χωρὶς αὐτὲς τίς θεομηνίες τῶν δύο μεγάλων πο-
λέμων. Τὸ τέρας τῆς βίας ἴσως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μᾶς
οφθαδῶζει. Τὸ *SI VIS PACEM PARA BELLUM* ἔχει καὶ
τοῦτο τὸ καλὸ ὅτι μὲ τὸν ἐκατέρωθεν φόβον διὰ τὰ ἐ-
πακόλουθα θὰ τὸν ἀποσοβῆσαι γιὰ πάντα.

Περισσότερα ἀπὸ 50 ἔθνοτικότητες ἔδειξαν τὴν ζων-
τάνια τους σὲ ἄλλους τοὺς τελευταίους Ὀλυμπιακοὺς
ἀγῶνας. Ἦταν παγκόσμιοι, καὶ τὸ δείγμα τῆς ἀφηνή-
σεως κάθε καθυστερημένης χώρας, σαφές. Τὰ δνεира
τῆς κομοκρατορίας μιᾶς ἐθνικότητας εἶναι πλεόν φροῦ-
δα στὴν ἐποχὴ μᾶς. Τὸ δίδαγμα τῆς ἀνεξαρτησίας ποὺ
ἐκδηλοῦται πανταχόθεν θὰ κάμῃ νὰ ἀτονίσουν κάθε
ἐπιθετικὰ διαθέσεις.

Καὶ τότε μόνος καὶ ὀριστικός νικητὴς θὰ ἀπομείνῃ
ἡ ἀνθρώπινη διανόησις, ἡ μεγάλη τέχνη. Μὲ τὴν βεβαι-
ότητα αὐτὴν γιὰ τὴν ὀριστικὴ τῆς ἐπικράτησι δὲν πρέ-
πει νὰ χάσουν καιρὸ ὅσοι ἔχουν κάτι νὰ προσφέρουν
σὲ κάθε τομέα τῆς πνευματικῆς προόδου τῆς ὁποίας
κυριώτερος συντελεστὴς θὰ εἶναι ἡ ψυχικὴ καλλιέργεια
τῶν ἀτόμων ποὺ θὰ ἐπιτευχθῆ ταχύτερα καὶ ἀποτελε-
σματικώτερα μὲ τὴν ὅσον δυνατὸν εὐρύτερα διάδοσι
τῆς μεγάλης τέχνης τῆς μουσικῆς ποὺ πρέπει νὰ τὴν
βλέπωμε στὴν πρώτη γραμμῇ τῆς ὅλης πνευματικῆς καὶ
ψυχικῆς μᾶς σταυροφορίας.

Ἡ Κυβέρνησις μᾶς τοῦ 13 ὅαν ἀληθινὴ Ἑλληνικὴ
Κυβέρνησις ἐντονερίζομένη τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια

θέλωμε νὰ δώσῃ τὸ ταχύτερον τὸ πιὸ πολιτισμένον στε-
φάνωμα στὸ ἔργον τῆς λόγης. Θέλωμε νὰ δῆ τὸ ταχύ-
τερον μιὰ πνευματικὴ ἀναγέννησι στὴν μόλις ἀνακτη-
θεῖσα Ἑλληνικὴ Θεσσαλονικὴ καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων νὰ
τὴν προικίσῃ μὲ μιὰν ἐστία ἀναβιώσεως τοῦ αἰσθημα-
τος τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν τέχνη ἀρχιζόντας ἀπὸ τὴν πιὸ
εὐλογητὴ ὅπο ἄλλες τῆ μουσικὴ τέχνη. Καὶ κατέθεσε
χωρὶς ἀναβολὴ σχεδίου νόμου περὶ ἱδρύσεως Κρατικοῦ
᾽Ωδείου τοῦ Μακεδονικῆ πρωτεύουσας.

Δὲν ἐδίωτασε νὰ φροντίσῃ νὰ ψηφισθῆ τὸ ἴδιο βρά-
δυ τὸ Νοεμβρίου τοῦ 14 ποὺ ἠγγέλλετο ὅτι ὁ στόλοι
τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἐβρομάριζαν τὰ Δαρ-
δανέλλια μὲ σκοπὸ νὰ φθάσουν μέχρι τῆς βασιλίδος
τῶν πόλεων.

Πέρασαν 40 χρόνια. Καὶ τὸ ᾽Ωδεῖον Θεσσαλονικῆς
ποὺ ἔμεινεν ἔκτοτε τὸ μόνον κρατικόν μᾶς ᾽Ωδεῖον ἐ-
πρόσθεσε καὶ αὐτὸ τὸν λίθον του στὸ οἰκοδόμημα τῆς
πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Θεσσαλονικῆς, στὸ ἀτί-
μητο ἔργον τῆς δημιουργίας ἄλλων ἐκείνων τῶν προῦ-
ποθῶσεων δι' ὃν θὰ θεμελιωθῆ παντοῦ τὸ ἀζώμα ὅτι
ὁ ἀληθινὸς πολιτισμὸς ποὺ θὰ ἐπικρατήσῃ αὐρίων θὰ
ἀποτελέσῃ τὴν ἐπισφράγιση τῆς εἰσόδου τῆς ἀνθρωπώ-
τητος στὸν ἀληθινὸν προορισμὸ τῆς, ὅπως τὸν ὀραματί-
σθη ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ μεγάλοι ἐκείνοι φιλόσοφοι
ποὺ τοὺς ἐνέπνευσε τὸ Ἅγιον πνεῦμα τῶν δογμάτων
τῆς πίστεως.

Ἦτοτε ἀπὸ αὐτὰ τὰ 40 χρόνια μὲ ἀληθινὴ καὶ βα-
θεῖα συγκίνηση ξαναβλεπόμεθα μεταξὺ μᾶς ὁ πρωτε-
γάται τῆς ἱδρύσεως τοῦ ᾽Ωδείου αὐτοῦ. Ἐχάσαμε ἐν
τῷ μεταξὺ πολιτίμουμους συνεργάτας ποὺ μὲ συντριβὴ ψυ-
χικὴ θὰ τοῦ ἐνθυμούμεθα. Ὅσοι ἢ θεῖα βουλή ἠθέ-
λησε νὰ ἐπιζήσωμε ὀρισθῆκαμε μὲ ὅσες δυνατόεις μᾶς
μένουν ἀκόμη νὰ ἐξυπηρετοῦμε γενικὰ τὴν ἰδέα τοῦ
μεγάλου προορισμοῦ τῆς τέχνης καὶ εἰδικώτερα νὰ ἐκα-
κοιλοῦθοῦμε τὰ κῶμαε κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν προ-
αγωγή τοῦ ἱδρύματος αὐτοῦ, τοῦ Κρατικοῦ ᾽Ωδείου
Θεσσαλονικῆς. Χθεςνοὶ καὶ σημερινοὶ συνεργάται του
μέσα στοὺς ὁποίους συγκαταλέγονται καὶ ἑλκετοὶ
καλλιτέχνη μὲ πανελλήνιον φήμην, ἄλλοι διακεκρι-
μένοι Μακεδόνες καλλιτέχνη ποὺ ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ὁ
ἀόριστοι του συνεργάται, ἔγγυονται μὲ τὴν ἀληθινὴ
τους ἀγάπη γιὰ τὴν τέχνη ὅτι θὰ εἶναι ἀληθινὸι οκα-
πανεῖς τῆς προόδου τοῦ ἱδρύματος τούτου καὶ θὰ συμ-
πληρώσουν ὅτι ἡμεῖς οἱ παλαιότεροι ἐθεμελιώσαμεν,
θὰ λαμβάνουν δὲ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ φροντίζουεν ὤ-
στε νὰ ἐπαναλαμβάνονται κατὰ καιροὺς συγκεντρώσεις
ὡς αἱ σημεριναὶ προλαμβάνουσαι τὸν χαρακτήρα ἀ-
ναβαπτίσματος εἰς τὰ ὄρωα ἰδανικά τῆς προαγωγῆς
τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως, τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης μέ-
σα στὰ πλαίσια τῆς ὀνειρεμένης γιὰ πολὺ προσεχῆς
μέλλον πανανθρώπινης κοινωνικῆς καὶ ψυχικῆς ἀνα-
πλάσεως καὶ εὐμερίας.